

LAPSI LEIKKII PÄIVÄKODISSA

TAVOITTEET

Tuokiossa tutustutaan sanoihin ja fraaseihin, jotka liittyvät lapsen arkeen liittyvän suomen kielen harjoitteluun Toisto-menetelmää soveltaen. Tuokiossa opitaan ilmaisemaan lapsen arkipäivään liittyvää tekemistä kotona, päiväkodissa ja ulkona. Opittuja sanoja ja fraaseja on mahdollista käyttää kommunikoinnin tukena esimerkiksi varhaiskasvatuksessa tai missä tahansa tilanteessa, jossa vanhempi tai muu henkilö sanoittaa lapsen arkeen liittyvää tekemistä.

OPISKELTAVA SANASTO JA RAKENTEET:

- Substantiivit lapsi, päiväkotia ja koti
- Lapsen olemista ja tekemistä kuvaavat verbit:
olla, leikkiä, syödä, juoda, nukkua, pukea, piirtää, laulaa, keinua, askarrella, pelata, muovailla, rakentaa, juosta, tanssia
- Substantiivien ja verbien käyttäminen paikanmääreen yhteydessä:
Lapsi on päiväkodissa
Lapsi leikkii päiväkodissa
Lapsi nukkuu kotona
Lapsi keinoi ulkona
- Lisäksi opitaan kysymään:
Missä lapsi on? Mitä lapsi tekee?

Tuokion sisältöä on mahdollista laajentaa lisäämällä siihen lapsen tekemistä kuvaavia verbejä tai lisäämällä paikkaa kuvaavia määreitä kuten "sisällä", "pihalla", "makuuhuoneessa" tai "keittiössä". Vaihtoehtoisesti verbejä voi opetella vähemmän, mikäli tuntuu, että niitä on yhtä tuokiota ajatellen liikaa. Tuokioon voi myös lisätä havainnollistavaa oheisrekvisiittia niin paljon kuin tuokion ohjaaja kokee tarpeelliseksi ja mahdolliseksi.

MATERIAALI

Tuokion opetuskuvamateriaali koostuu Papunetin kuvapankin materiaalista, joten sen ohjaaminen edellyttää pientä etukäteissuunnittelua ja materiaalin tulostamista. Alle on lueteltu kuva kulta tämän tuokion mukaisten kuvien nimet, jotta tuokion vetäjien olisi mahdollisimman helppoa hakea kuvat Papunetin kuvapalvelusta. Sanastomonisteesta saa lisäksi vinkkiä kuvien valintaan.

Koska tuokioon sisältyy paljon sanaston ja dialogin mallintamista, olisi suotavaa, että tuokiota ohjaa kaksi henkilöä.

TARVITSET:

- Lasta esittävän kuvan:
lapsikeskeinen kuva (lapsi korostettu kuvassa aikuisiin nähden) ja yksittäistä lasta esittävä kuva
- Kuvia verbeistä:
leikkiä -kuva, syödä -kuva, juoda -kuva, nukkua -kuva, pukea -kuva, piirtää -kuva, laulaa -kuva, keinua -kuva, askarrella -kuva, pelata -kuva, rakentaa -kuva, juosta -kuva, tanssia -kuva, muovailla -kuva (suositeltavaa valita sellainen muovailua esittävä kuva, jossa näkyy lapsi muovileimassa – pelkät kädet ja muovileimavahan voi yhdistää taikinan vaivaamiseen) sekä olla -verbiä esittävä kuva.
- Paikkoja esittävät kuvat:
Päiväkotia, kotia ja ulkona oloa esittävät kuvat
- Rekvisiittia:
Esim. tarjotin, muovileimavaha, sakset, askartelupaperi, legot
- Tuokion sanastomoniste (**LIITE A**) osallistujille kotiin vietäväksi
- Tarralappuja nimikylteiksi

TUOKION KULKU

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Asetutaan piiriin istumaan. Esittäydy sanomalla nimesi: "Hei, minä olen Hanan." Käänny avustajan puoleen ja kysy: "Kuka sinä olet?" Avustaja vastaa: "Minä olen Jenni." Avustaja kääntyy edelleen vasemmalla puolellaan olevan osallistujan puoleen ja kysyy: "Kuka sinä olet?" Näin jatketaan, kunnes kaikki ovat esittäytyneet.

TAVOITTEET

Tänään opitaan kertomaan, mitä lapsi tekee ja missä: "Lapsi askartelee päiväkodissa", "Lapsi leikkii ulkona", "Lapsi nukkuu kotona".

SANASTON MALLINNUS

Vetäjä näyttää kuvan lapsesta ja sanoo kuvan esittämän sanan. Hän voi tarvittaessa käyttää ensimmäiseksi lapsikeskeistä kuvaa, jossa lapsi on aikuisten ympäröimänä. Vetäjä lausuu sanan *“lapsi”* ja ottaa rinnalle pelkkää lasta esittelevän kuvan ja lausuu sanan *“lapsi”*. Ensin vetäjä pyytää käsieleellä avustajaa toistamaan sanan ja sitten koko ryhmää. Yksittäistä lasta esittävä kuva jää tuokion koko ajaksi käyttöön.

Seuraavaksi mallinnetaan lapsen tekemistä koskevat verbit. Lasta esittävä kuva on koko mallinnuksen ajan tekemistä esittävien kuvien rinnalla. Sen voi kiinnittää esimerkiksi seinään sinitarralla. Vetäjä nostaa ensimmäisen tekemistä esittävän kuvakortin, asettaa sen lasta esittävän kortin rinnalle ja sanoo esimerkiksi: *“Lapsi leikkii”*. Sitten hän viittaa osallistujia toistamaan. Avustaja toistaa osallistujien mukana. Kaikki tekemistä esittävät kortit otetaan vuoron perään lasta esittävän kortin rinnalle ja käydään yhdessä läpi muutama kertaan.

Tarvittaessa esimerkiksi *“muovailua”*, *“rakentaa”* ja *“askarella”* -verbien opettamisen tukena voi käyttää muovailuvahvoja, saksia ja kartonkeja tai legoja. Tällöin vetäjä esimerkiksi nostaa lapsi-kortin rinnalle muovailua esittävän kortin ja sanoo *“Lapsi muovailee”*. Tämän jälkeen hän osoittaa taas lasta esittävää korttia sekä pöydällä olevia muovailutarvikkeita ja lausuu *“Lapsi muovailee”* ja viittaa osallistujia toistamaan.

PUHUVAN SANAKIRJAN MALLINNUS

Piirin vetäjä nostaa kuvakorteista kuvan, joka esittää tekemistä ja asettaa sen lasta esittävän kortin viereen. Hän esittää, ettei tiedä, mitä tekemistä esittävä kuva tarkoittaa esimerkiksi nostamalla hartioitaan ja kurtistamalla kulmiaan. Avustaja nousee seisomaan ja muuttuu puhuvaksi sanakirjaksi: hän siirtyy vetäjän taakse seisomaan ja tarjoaa kättään hänelle. Vetäjän koskettaessa kättä, puhuva sanakirja toistaa oikean ilmauksen kuten *“Lapsi syö”* kuuluvalla ja selkeällä äänellä. Lisäksi hän sanoo: *“Minä autan.”* Hän kiertää vuorotellen muutaman oppilaan taakse ja tekee kädellään auttavan tai antavan eleen.

SANASTON HARJOITTELUA

Vetäjä näyttää kuvia yksi kerrallaan ja lausuu jokaisen lasta ja tämän tekemistä koskevan ilmauksen: *“Lapsi nukkuu”*, *“Lapsi pelaa”*, *“Lapsi juo”* jne.

Lasta esittävä kuva laitetaan ryhmän keskelle, esimerkiksi pöydälle. Tekemistä esittävät kuvat asetetaan esimerkiksi tarjottimelle. Ensin vetäjä ojentaa tarjottimen avustajalle, joka valitsee sieltä yhden lapsen tekemistä kuvaavan sanan. Vetäjä pyytää käsieleellä avustajaa toistamaan sanan *“lapsi”* ja tämän valitseman verbin, jolloin avustaja lausuu esimerkiksi *“Lapsi pukee”*. Tämän jälkeen jokainen osallistuja toistaa omalla vuorollaan fraasin *“Lapsi pukee”*.

Seuraavaksi tarjotin ojennetaan seuraavalle osallistujalle, joka ottaa tarjottimelta haluamansa tekemistä esittävän kortin. Vetäjä rohkaisee osallistujaa näyttämällä käsieleellä lasta esittävää kuvaa pöydällä ja tämän jälkeen käsieleellä osallistujan kädessä olevaa kuvaa. Osallistuja lausuu fraasin kuten *“Lapsi syö”*. Tämän jälkeen jokainen osallistuja toistaa fraasin omalla vuorollaan *“Lapsi syö”*. Sanaston mallinnusta jatketaan näin jokaisen osallistujan kohdalla. Tarvittaessa kierroksia voidaan tehdä useampia. Sanakirja on apuna.

RAKENTEEN MALLINNUS

Seuraavaksi mallinnetaan, missä lapsi leikkii, syö tai vaikkapa piirtää. Lasta esittävä kuva pidetään edelleen esillä. Vetäjä nostaa lasta esittävän kuvan rinnalle kotia, päiväkotia ja pihaa/ulkona olemista esittävät kuvat.

Vetäjä näyttää kotia esittävää kuvaa, lausuu ääneen *“koti”* ja viittaa osallistujia toistamaan. Seuraavaksi hän ottaa kotia esittävän kuvan vierelle lasta esittävän kortin. Hän osoittaa ensin lasta ja sitten koti-korttia ja sanoo *“Lapsi on kotona”*. Näin käydään läpi myös päiväkotia ja ulkona oloa esittävät kuvat. Halutessa olla-verbi voidaan opettaa sitä esittävän kuvakortin avulla. Tällöin kuvakortteja on kolme *“Lapsi”*, *“on”*, *“kotona”*. Ulkona olemista esittävä kuva voidaan selvyden vuoksi opettaa siten, että lapsi-kortin rinnalle laitetaan suoraan kortti, joka esittää ulkona oloa. Substantiivien piha ei siten välttämättä tarvitse käydä läpi.

Seuraavaksi vetäjä ottaa rinnalle tekemistä esittävän kuvan ja laittaa sen lasta esittävän kuvan viereen ja lausuu esimerkiksi *“Lapsi leikkii”*. Tämän jälkeen hän ottaa rinnalle esimerkiksi ulkona oloa esittävän kuvakortin ja lausuu *“Lapsi leikkii ulkona”*. Vetäjä viittaa kaikkia toistamaan fraasin. Seuraavaksi vetäjä nostaa esille kotia kuvaavan kortin ja asettaa sen lasta ja tekemistä kuvaavien korttien rinnalle ja lausuu *“Lapsi leikkii kotona”*. Samoin toistetaan myös päiväkotia kuvaava kortti *“Lapsi leikkii päiväkodissa”*.

HARJOITTELU

Seuraavaksi jokainen osallistuja saa omalla vuorollaan harjoitella rakennetta *“Lapsi leikkii kotona / Lapsi leikkii ulkona tai Lapsi leikkii päiväkodissa”*.

Vetäjä asettaa pöydälle kotia, päiväkotia ja ulkona oloa esittävät kuvakortit ja viittaa avustajaa valitsemaan itselleen lasta ja tekemistä esittävät kuvat. Avustaja valitsee tarjottimelta esimerkiksi keinumista esittävän kuvakortin ja valitsee pöydältä sen mukaisesti päiväkotia, kotia tai ulkona oloa kuvaavan kortin itselleen. Hän näyttää kortteja kaikille osallistujille ja lausuu ääneen rakenteen *“Lapsi keinuu ulkona”*. Kaikki toistavat yhteen ääneen.

Nyt vetäjä ohjaa seuraavaa osallistujaa käsieleellä valitsemaan itselleen ensin tekemistä kuvaavan kortin ja sitten valitsemaan itselleen paikkaa kuvaavan kortin. Osallistuja lausuu rakenteen, kuten *“Lapsi laulaa kotona”*. Kaikki toistavat rakenteen. Näin edetään jokaisen osallistujan kohdalle ainakin yhden kierroksen verran. Sanakirja on apuna.

RAKENTEEN MALLINNUKSEEN (MISSÄ LAPSI ON? MITÄ LAPSI TEKEE?)

Pöydälle asetetaan nyt kaikki kortit. Vetäjä näyttää lapsi-korttia ja valitsemaansa paikkaa esittävää korttia avustajalle ja kysyy *“Missä lapsi on?”*. Avustaja vastaa *“Lapsi on päiväkodissa”*. Seuraavaksi hän valitsee tekemistä kuvaavan kortin lapsi -kortin rinnalle ja kysyy *“Mitä lapsi tekee?”*, johon avustaja vastaa esimerkiksi *“Lapsi askartelee”*. Dialogi käydään uudelleen läpi siten, että kaikki osallistujat toistavat avustajan jälkeen yhteen ääneen rakenteen. Vetäjä ohjaa käsieleellä toistamaan *“Missä lapsi on?”*, *“Lapsi on päiväkodissa”*, *“Mitä lapsi tekee?”*, *“Lapsi askartelee”*.

Tämän jälkeen avustaja valitsee pöydältä paikkaa esittävän kortin. Hän antaa lasta ja paikkaa kuvaavat kortit seuraavalle osallistujalle ja kysyy *“Missä lapsi on?”*, johon osallistuja vastaa *“Lapsi on kotona”*. Tämän jälkeen hän ojentaa osallistujalle tekemistä esittävän kortin lasta esittävän kortin vierelle ja kysyy *“Mitä lapsi tekee?”*. Osallistuja vastaa *“Lapsi pelaa”*. Nyt on osallistujan vuoro valita seuraavalle osallistujalle kortit ja esittää kysymykset. Näin edetään kaikkien osallistujien kohdalla kierros loppuun. Sanakirja on apuna.

LOPETUS

Jaetaan tuokion sanastomoniste opituista sanoista ja rakenteista.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT